

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМІРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2- 1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

26 серпня 2025 р., протокол № 7

Голова Вченої ради

Людмила МОГЕЛЬНИЦЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА»

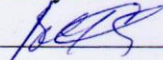
для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності С7 «Журналістика»
освітня програма «Журналістика, реклама та цифрові медіа»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра журналістики та філософських студій

Схвалено на засіданні кафедри
журналістики та філософських
студій

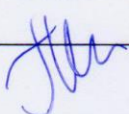
від 25 серпня 2025 р.

протокол № 7

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньої програми

 Ольга ГОРДІЙЧУК

Розробник: к.і.н., доцент кафедри журналістики та філософських студій
МОСІЄНКО Олександр

Житомир
2025 – 2026 н. р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України та українська культура» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності С7 «Журналістика» освітня програма «Журналістика, реклама та цифрові медіа» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 26 серпня 2025 р. протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів 3	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»	Обов'язкова	
Модулів – 1	С7 «Журналістика»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 самостійної роботи – 4	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	-
		Практичні	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		42 год.	-
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з подіями, подіями, подіями вітчизняної історії, розуміння причино – наслідкових зв'язків розвитку суспільства і уміння їх використовувати у професійній діяльності та всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій їх тлумачення.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування цілісного уявлення про історичні, економічні та політичні аспекти розвитку України;
- розвиток, виховання й соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві і цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.
- розвиток історичного, критичного і творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу й проблеми, що стоять перед країною, формувати висловлювання й обстоювати власний точку зору на інформацію.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності С7 «Журналістика» та освітньою програмою «Журналістика, реклама та цифрові медіа»:

ЗК9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю С7 «Журналістика»:

ПРН9. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПРН10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 5

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Україна від найдавніших часів і до початку ХХ ст.

Тема 1. Вступ. Стародавня історія України (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Вступ до історії України. Періодизація первісного суспільства.
2. Трипільська культура.
3. Державні утворення киммерійців, скіфів і сарматів.
4. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.
5. Походження, розселення та суспільний устрій східних слов'ян.

Тема 2. Київська Русь (IX - XIII ст.) (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Утворення Київської Русі. Правління перших князів.
2. Правління Володимира Великого.
3. Піднесення Київської Русі за Ярослава Мудрого.
4. Норманська теорія.
5. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Любецький князівський з'їзд.
6. Князювання Володимира Мономаха і його сина Мстислава.
7. Політична і феодальна роздробленість руських земель.
8. Державний устрій Київської Русі.

Тема 3. Українські землі у складі Литви та Польщі (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 6

Кревська унія 1385 р.

2. Утворення Кримського ханства. Виникнення українського козацтва.

3. Соціальний устрій Великого князівства Литовського. Магдебурзьке право.

Литовські статuti

4. Розвиток культури та освіти.

5. Виникнення Запорізької Січі.

6. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Берестейська церковна унія.

7. Визвольний рух в Україні у XVI-першій пол. XVII ст.

Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького 1648-1657 рр. (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Причини і характер національно-визвольної війни.

2. Основні битви

3. Утворення козацької держави – Війська Запорізького.

4. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Тема 5. Україна у добу Руїни. Поділ Гетьманщини та боротьба за її возз'єднання (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Гетьманування І. Виговського.

2. Період «Руїни» - поділ України на Лівобережну та Правобережну.

3. Запорозька Січ під час Руїни. Іван Сірко.

4. Становище Слобідської і Лівобережної України.

Тема 6. Українські землі наприкінці XVII – XVIII ст. (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Гетьманування І. Мазепи. Коломацькі статті.

2. Конституція П. Орлика та її історичне значення.

3. Гетьманування І. Скоропадського. Перша Малоросійська колегія.

4. Гетьманування Д. Апостола. Правління гетьманського уряду.

5. Гетьманування К. Розумовського. Діяльність Другої Малоросійської колегії.

6. Ліквідація Запорозької Січі. Приєднання Кримського ханства до Росії.

7. Становище Правобережної України у XVIII ст.

8. Культурне життя.

Тема 7. Україна під владою іноземних держав (кінець XVIII-XIX ст.) (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Адміністративно-територіальний поділ українських земель.

2. Початок національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство.

3. Реформи 60-70 рр. XIX ст. та їх вплив на Україну.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 7

4. Культура України у кінці XVIII - XIX ст.

Тема 8. Культура України наприкінці XVIII ст. – у XIX ст. (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Особливості розвитку культури.
2. Освіта та наука. Романтизм. Розвиток літератури.
3. Розвиток музичного мистецтва, скульптури та живопису.
4. Освіта та наука у 2 половині XIX – початку XX ст. Розвиток літератури.
5. Розвиток музичного мистецтва.
6. Підприємці-меценати.

Змістовий модуль 2. Україна у XX – на початку XXI ст.

Тема 9. Україна на початку XX ст. та в роки Першої світової війни. (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Україна у складі Російської імперії. Початок політичного етапу визвольного руху.
2. Революція 1905-1907 рр. в Україні.
3. Посилення національного гніту в 1907–1914 рр.
4. Україна у складі Австро-Угорської імперії.
5. Україна під час Першої світової війни.

Тема 10. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр. (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Причини та рушійні сили Української революції 1917–1921 рр. Центральна Рада і Генеральний Секретаріат.
2. Універсали Центральної Ради.
3. Українська Держава. Павло Скоропадський.
4. Утворення Директорії.
5. Утворення ЗУНР.
6. Денікінський режим в Україні.
7. Більшовицький режим в Україні.

Тема 11. Радянська Україна в 20-30 рр. XX ст. (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Входження УСРР до складу СРСР
2. Голод 1921-1923 рр.: причини, масштаби, наслідки.
3. Причини і особливості впровадження НЕПу в Україні
4. Політика коренізації і українізації – причини, заходи, наслідки
5. Індустріалізація: причини і наслідки.
6. Колективізація: причини і наслідки.
7. Голодомор 1932-1933 рр. причини, масштаби, наслідки.
8. Масові репресії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 8

9. Розвиток культури в Україні. «Розстріляне відродження».

Тема 12. Україна в роки Другої світової війни (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Радянсько-німецькі договори. Початок Другої світової війни.
2. Початок радянсько-німецької війни. Воєнні події 1941-1942 рр.
3. Нацистський окупаційний режим. Голокост
4. Рух Опору і його течії
5. Визволення України
6. Завершення Другої світової війни. Внесок українського народу.

Тема 13. Україна у добу кризи тоталітарного режиму (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Повоєнна розруха та відбудова народного господарства в СРСР
2. Хрущовська «відлига» 1953-1964 рр.
3. Роки застою 1964-1985 рр.
4. Перебудова та розпад СРСР

Тема 14. Відновлення незалежності України (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Політика перебудови Горбачова
2. Особливості соціально-економічної ситуації в УРСР.
3. Активізація національного руху
4. Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. Декларація про державний суверенітет
5. Проголошення незалежності.

Тема 15. Становлення незалежної України (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Державотворчі процеси в незалежній Україні
2. Суспільно-політичне життя. Конституційний процес
3. Економіка України в 1991-2004 рр.
4. Європейська інтеграція України
5. Рухи протесту на початку 2000-х рр.
6. Культурне життя України

Тема 16. Творення нової України (ЗК9, ЗК10, ПРН9, ПРН10)

1. Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр.
2. Революція Гідності
3. Агресія Росії проти України
4. Соціально-економічний розвиток України в умовах війни
5. Європейська інтеграція України
6. Духовне життя України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 9

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота	усього	лекції	практичні (лабораторні)	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Україна від найдавніших часів і до початку ХХ ст.								
Тема 1. Вступ. Стародавня історія України	4	2	-	2	-	-	-	-
Тема 2. Київська Русь	6	2	2	2	-	-	-	-
Тема 3. Українські землі у складі Литви та Польщі	5	2	-	3	-	-	-	-
Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького 1648-1657 рр.	6	2	2	2	-	-	-	-
Тема 5. Україна у добу Руїни. Поділ Гетьманщини та боротьба за її возз'єднання	5	2	-	3	-	-	-	-
Тема 6. Українські землі наприкінці ХVІІ – ХVІІІ ст.	7	2	2	3	-	-	-	-
Тема 7. Україна під владою іноземних держав (кінець ХVІІІ-ХІХ ст.)	5	2	-	3	-	-	-	-
Тема 8. Культура України наприкінці ХVІІІ ст. – у ХІХ ст.	6	2	1	3	-	-	-	-
Модульний контроль 1	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 1	45	16	8	21				
Змістовий модуль 2. Україна у ХХ – на початку ХХІ ст.								
Тема 9. Україна на початку ХХ ст. та в роки Першої світової війни.	5	2	-	3	-	-	-	-
Тема 10. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.	6	2	2	2	-	-	-	-
Тема 11. Радянська Україна в 20-30 рр. ХХ ст.	7	2	2	3	-	-	-	-
Тема 12. Україна в роки Другої світової війни	6	2	2	2	-	-	-	-
Тема 13. Україна у добу кризи тоталітарного режиму	5	2	-	3	-	-	-	-
Тема 14. Відновлення незалежності України	5	2	-	3	-	-	-	-
Тема 15. Становлення незалежної України	6	2	1	3	-	-	-	-
Тема 16. Творення нової України	4	2	-	2	-	-	-	-
Модульний контроль 2	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	45	16	8	21				
ВСЬОГО	90	32	16	42				

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 10</i>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 11

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Україна від найдавніших часів і до початку ХХ ст.			
1	Тема 1. Вступ. Стародавня історія України	-	-
2	Тема 2. Київська Русь	2	-
3	Тема 3. Українські землі у складі Литви та Польщі	-	-
4	Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького 1648-1657 рр.	2	-
5	Тема 5. Україна у добу Руїни. Поділ Гетьманщини та боротьба за її возз'єднання	-	-
6	Тема 6. Українські землі наприкінці ХVІІ – ХVІІІ ст.	2	-
7	Тема 7. Україна під владою іноземних держав (кінець ХVІІІ-ХІХ ст.)	-	-
8	Тема 8. Культура України наприкінці ХVІІІ ст. – у ХІХ ст.	2	-
Змістовий модуль 2. Україна у ХХ – на початку ХХІ ст.			
1	Тема 9. Україна на початку ХХ ст. та в роки Першої світової війни.	-	-
2	Тема 10. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр.	2	-
3	Тема 11. Радянська Україна в 20-30 рр. ХХ ст.	2	-
4	Тема 12. Україна в роки Другої світової війни	2	-
5	Тема 13. Україна у добу кризи тоталітарного режиму	-	-
6	Тема 14. Відновлення незалежності України	-	-
7	Тема 15. Становлення незалежної України	2	-
8	Тема 16. Творення нової України	-	-
РАЗОМ		16	

6. Завдання для самостійної роботи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 12

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Україна від найдавніших часів і до початку ХХ ст.			
1	Тема 1. Вступ. Стародавня історія України 1. Вступ до історії України. Періодизація первісного суспільства. 2. Трипільська культура. 3. Державні утворення киммерійців, скіфів і сарматів. 4. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. 5. Походження, розселення та суспільний устрій східних слов'ян.	2	—
2	Тема 2. Київська Русь (IX - XIII ст.) 1. Утворення Київської Русі. Правління перших князів. 2. Правління Володимира Великого. 3. Піднесення Київської Русі за Ярослава Мудрого. 4. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. 5. Князювання Володимира Мономаха і його сина Мстислава. 6. Політична і феодальна роздробленість руських земель. 7. Державний устрій Київської Русі.	2	—
3	Тема 3. Українські землі у складі Литви та Польщі 1. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Кревська унія 1385 р. 2. Утворення Кримського ханства. Виникнення українського козацтва. 3. Соціальний устрій Великого князівства Литовського. Магдебурзьке право. 4. Виникнення Запорізької Січі. 5. Люблінська унія та її вплив на українські землі. Берестейська церковна унія. 6. Визвольний рух в Україні у XVI-першій пол. XVII ст.	3	—
4	Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького 1648-1657 рр. 1. Причини і характер національно-визвольної війни. 2. Основні битви 3. Утворення козацької держави – Війська Запорізького. 4. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.	2	—
5	Тема 5. Україна у добу Руїни. Поділ Гетьманщини та боротьба за її возз'єднання 1. Гетьманування І. Виговського. 2. Період «Руїни» - поділ України на Лівобережну та Правобережну. 3. Запорозька Січ під час Руїни. Іван Сірко. 4. Становище Слобідської і Лівобережної України.	3	—
6	Тема 6. Українські землі наприкінці XVII – XVIII ст. 1. Гетьманування І. Мазепи. Коломацькі статті. 2. Конституція П. Орлика та її історичне значення. 3. Гетьманування І. Скоропадського. Перша Малоросійська колегія. 4. Гетьманування К. Розумовського. Діяльність Другої Малоросійської колегії. 5. Ліквідація Запорозької Січі. Приєднання Кримського ханства до Росії. 6. Культурне життя.	3	—
7	Тема 7. Україна під владою іноземних держав (кінець XVIII-XIX ст.) 1. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. 2. Початок національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство. 3. Реформи 60-70 рр. XIX ст. та їх вплив на Україну. 4. Культура України у кінці XVIII - XIX ст.	3	—
8	Тема 8. Культура України наприкінці XVIII ст. – у XIX ст. 1. Особливості розвитку культури. 2. Освіта та наука. Романтизм. Розвиток літератури. 3. Підприємці-меценати.	3	—

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 13

Змістовий модуль 2. Україна у ХХ – на початку ХХІ ст.				
9	Тема 9. Україна на початку ХХ ст. та в роки Першої світової війни. 1. Україна у складі Російської імперії. Початок політичного етапу визвольного руху. 2. Революція 1905-1907 рр. в Україні. 3. Посилення національного гніту в 1907–1914 рр.	3		—
10	Тема 10. Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр. 1. Причини та рушійні сили Української революції 1917–1921 рр. Центральна Рада і Генеральний Секретаріат. 2. Універсали Центральної Ради. 3. Українська Держава. Павло Скоропадський. 4. Утворення Директорії. 5. Утворення ЗУНР. 6. Більшовицький режим в Україні.	2		—
11	Тема 11. Радянська Україна в 20-30 рр. ХХ ст. 1. Вхідження УСРР до складу СРСР 2. Голод 1921-1923 рр.: причини, масштаби, наслідки. 3. Причини і особливості впровадження НЕПу в Україні 4. Політика коренізації і українізації – причини, заходи, наслідки 5. Голодомор 1932-1933 рр. причини, масштаби, наслідки. 6. Масові репресії. 7. Розвиток культури в Україні. «Розстріляне відродження».	3		—
12	Тема 12. Україна в роки Другої світової війни 1. Радянсько-німецькі договори. Початок Другої світової війни. 2. Початок радянсько-німецької війни. Воєнні події 1941-1942 рр. 3. Нацистський окупаційний режим. Голокост 4. Рух Опору і його течії 5. Визволення України 6. Завершення Другої світової війни. Внесок українського народу.	2		—
13	Тема 13. Україна у добу кризи тоталітарного режиму 1. Повоєнна розруха та відбудова народного господарства в СРСР 2. Хрущовська «відлига» 1953-1964 рр. 3. Роки застою 1964-1985 рр. 4. Перебудова та розпад СРСР	3		—
14	Тема 14. Відновлення незалежності України 1. Політика перебудови Горбачова 2. Особливості соціально-економічної ситуації в УРСР. 3. Активізація національного руху 4. Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. Декларація про державний суверенітет 5. Проголошення незалежності.	3		—
15	Тема 15. Становлення незалежної України 1. Державотворчі процеси в незалежній Україні 2. Суспільно-політичне життя. Конституційний процес 3. Економіка України в 1991-2004 рр. 4. Європейська інтеграція України 5. Рухи протесту на початку 2000-х рр. 6. Культурне життя України	3		—
16	Тема 16. Творення нової України 1. Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. 2. Революція Гідності 3. Агресія Росії проти України 4. Соціально-економічний розвиток України в умовах війни 5. Європейська інтеграція України	2		—
	РАЗОМ	42		—

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 14

7. Індивідуальні самостійні завдання

1. Вступ. Стародавня історія України
2. Походження, розселення та суспільний устрій східних слов'ян.
3. Державний устрій Київської Русі.
4. Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої
5. Кревська унія 1385 р.
6. Утворення Кримського ханства.
7. Виникнення українського козацтва.
8. Національно-визвольна війна середини XVII ст.
9. Зовнішньополітична діяльність Б. Хмельницького.
10. Україна під владою іноземних держав (XVIII-XIX ст.)
11. Початок національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство.
12. Україна на початку ХХ ст. та в роки Першої світової війни
13. Революція 1905-1907 рр. в Україні.
14. Україна у складі Австро-Угорської імперії 1900-1914 рр.
15. Українська революція 1917-1921 рр.
16. Універсали Центральної Ради.
17. Україна у міжвоєнний період (1921-1939)
18. Колективізація: причини і наслідки.
19. Голодомор 1932-1933 рр. причини, масштаби, наслідки.
20. Розвиток культури в Україні. «Розстріляне відродження».
21. Друга світова війна: український вимір (1939-1945 рр.)
22. Карпатська Україна і Карпатська Січ.
23. Україна у перші повоєнні роки (1945-1953 рр.)
24. Україна на міжнародній арені. Участь у створенні ООН.
25. Повоєнне узгодження кордонів України з сусідніми державами.
26. Відбудова промисловості. Голод 1946–1947 рр.
27. «Радянізація» західних областей УРСР.
28. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Роман Шухевич.
29. Україна у період кризи радянської системи (1953-1991 рр.)
30. Характеристика періоду «застою».
31. Соціально-економічний розвиток УРСР за часів П. Шелеста і В. Щербицького.
32. Економічні реформи у 2-й пол. 1960-х рр.
33. Дисидентський рух
34. Відновлення незалежності України
35. Політика перебудови Горбачова
36. Перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. Декларація про державний суверенітет.
37. Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС).

8. Методи навчання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 15

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
ПРН9. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
--------------------	-----------------

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 16

Результат навчання	Методи контролю
ПРН9. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Перевірка виконання та захист лабораторних робіт – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
ПРН10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Перевірка виконання та захист лабораторних робіт – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 17

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми здобуття вищої освіти;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми здобуття вищої освіти.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми здобуття вищої освіти	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 18

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	40	
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	10	
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали) ³ : 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій 3. Інші види робіт (наводиться перелік інших видів робіт)	10	
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	20	–
Участь у дискусії	20	–
Виконання тестових завдань	10	–
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	10	–
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	60	–

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 19

балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю¹

Види робіт здобувача денної форми здобуття вищої освіти	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю 1	20
Виконання завдань модульного контролю 2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, склав модульний контроль і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач денної форми здобуття вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача заочної форми здобуття вищої освіти семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 36 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 25–35 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 20</i>

(змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 24 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 21

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Антропогенез	Anthropogenesis
2	Археологія	Archeology
3	Асиміляція	Assimilation
4	Бояри	Boyars
5	Вотчина	Fatherland
6	Гайдамаки	Haydamaks
7	голодомор	Holodomor
8	індустріалізація	Industrialization

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 22</i>

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
9	колабораціонізм	Collaborationism
10	колективізація	Collectivization
11	коренізація	Indigenization
12	нова економічна політика	New economic policy
13	олігархія	Oligarchy
14	остарбайтери	Ostarbeiters
15	опришки	Opryshki
16	репресії	Repressions
17	«Розстріляне відродження».	"Shotged revival".
18	тоталітарний режим	Totalitarian regime
19	українізація	Ukrainization
20	Українська Повстанська армія	Ukrainian Insurgent Army

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 23

12. Рекомендована література

Основна література

1. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Portal, 2021. 408 с.
3. Історія України в джерелах: практикум / П. В. Морозов, І. В. Морозов, В. С. Власов [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 564 с.
4. Історія української культури. Курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія / Укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 168 с.
5. Шандра В., Аркуша О. Україна в ХІХ столітті: людність та імперії. Київ: Академперіодика, 2022. 436 с.
6. Шандра В., Аркуша О. Україна в ХІХ столітті: доба модернізації. Київ: Академперіодика, 2022. 706 с.
7. Kubicek P. The history of Ukraine. Bloomsbury Publishing USA, 2023. 280 p.

Допоміжна література

1. Kondratiuk Y., Mosienko O., Zaiko L., Yablonska N. Coverage of charity in the PR activities of Ukrainian churches. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. 2024. Vol. 44. Iss. 5. Pp. 50-63. DOI: <https://doi.org/10.55221/2693-2229.2522> <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol44/iss5/5> SCOPUS
2. Білоцерківський В. Я. Історія України: навчальний посібник/ В. Я. Білоцерківський. - К: Центр учбової літератури, 2017. - 535 с.
3. Гордійчук О., Кондратюк Ю., Мосієнко О. 2024. Етнічні стереотипи: аксіологічний та екзистенційний вимір. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки, 1 (95), 73-84. URL: <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/307181/298523>
4. Гордійчук О.О., Мосієнко О. В. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Національне лідерство та командотворення» для спеціальності «Середня освіта (Захист України). Житомир, 2024. 24 с.
Гордійчук О.О., Мосієнко О. В. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Національне лідерство та командотворення» для спеціальності «Середня освіта (Захист України).. Житомир, 2024. 25 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 25 / 24

5. Історія і культура України: електрон. підручник для студентів природничих і технічних спеціальностей / В.В. Іваненко, Г.Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олеса Гончара, 2016. – 206 с.
6. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. –480 с.
7. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. І. Бушин, д.і.н., проф. О. І. Гуржій; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
8. Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії / Г. В. Касьянов. – К.: Наш час, 2018. – 432 с.
9. Коріненко П. С. Новітня історія України (1939 – 2007 рр.). / П. С. Коріненко, М. В. Бармак, В. Д. Терещенко – Ч. IV. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2017. – 400 с.
10. Мосієнко О. В. «Азіатський ворог»: образ Російської імперії в австро-угорській пропаганді Першої світової війни / О. В. Мосієнко // Інтермарум: історія, політика, культура: Збірник наукових праць. – Житомир. – 2023. – №13. – С. 109 – 132.
11. Пінак Є., Чмир М. Військо Української революції 1917–1921 років. – Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 432 с.
12. Свідерський Ю. Ю Давня і середньовічна історія України – Ч. I-III. / Ю. Ю. Свідерський, В. М. Окаринський. – Тернопіль: Астон, 2017. – 368 с.
13. Слюсар В., Мосієнко О., Слюсар М. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Філософія науки» (для усіх спеціальностей). Житомир, 2023. 25 с.
<https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=177264>
14. Слюсар В., Мосієнко О., Слюсар М. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Пропаганда та маніпуляції» (для усіх спеціальностей). Житомир, 2023. 29 с.
<https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=153487>
15. Слюсар В., Мосієнко О., Слюсар М. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Філософія науки» (для усіх спеціальностей). Житомир, 2023. 25 с.
<https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=177265>
16. Слюсар В., Яблонська Н., Мосієнко О. Формування лідерських soft skills в закладах вищої освіти (на прикладі підготовки вчителів «Захисту України»). International Scientific Journal of Universities and Leadership. 2024. №17. С. 66-76. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2024-17-66-76>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.08- 05.01/С7.00.1/Б/ОК2 -1-2025
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 25 / 25</i>

17. Україна в Другій світовій війні: погляд з ХХІ ст. У 2 кн. : історичні нариси. Кн.1 / [А. Айсфельд, І. Ветров, Т. Вінцовський та ін.]; редкол.: В. А. Смолій (голова колегії) та ін. К. : Наукова думка, 2011. 731 с.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>
3. Українська військова історія - <http://www.ucrainarma.org/>
4. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.
5. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> - Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського.